

Prepracovanie učebných osnov pre Vzdelávanie 21. Storočia

The CCR Foundational White Paper

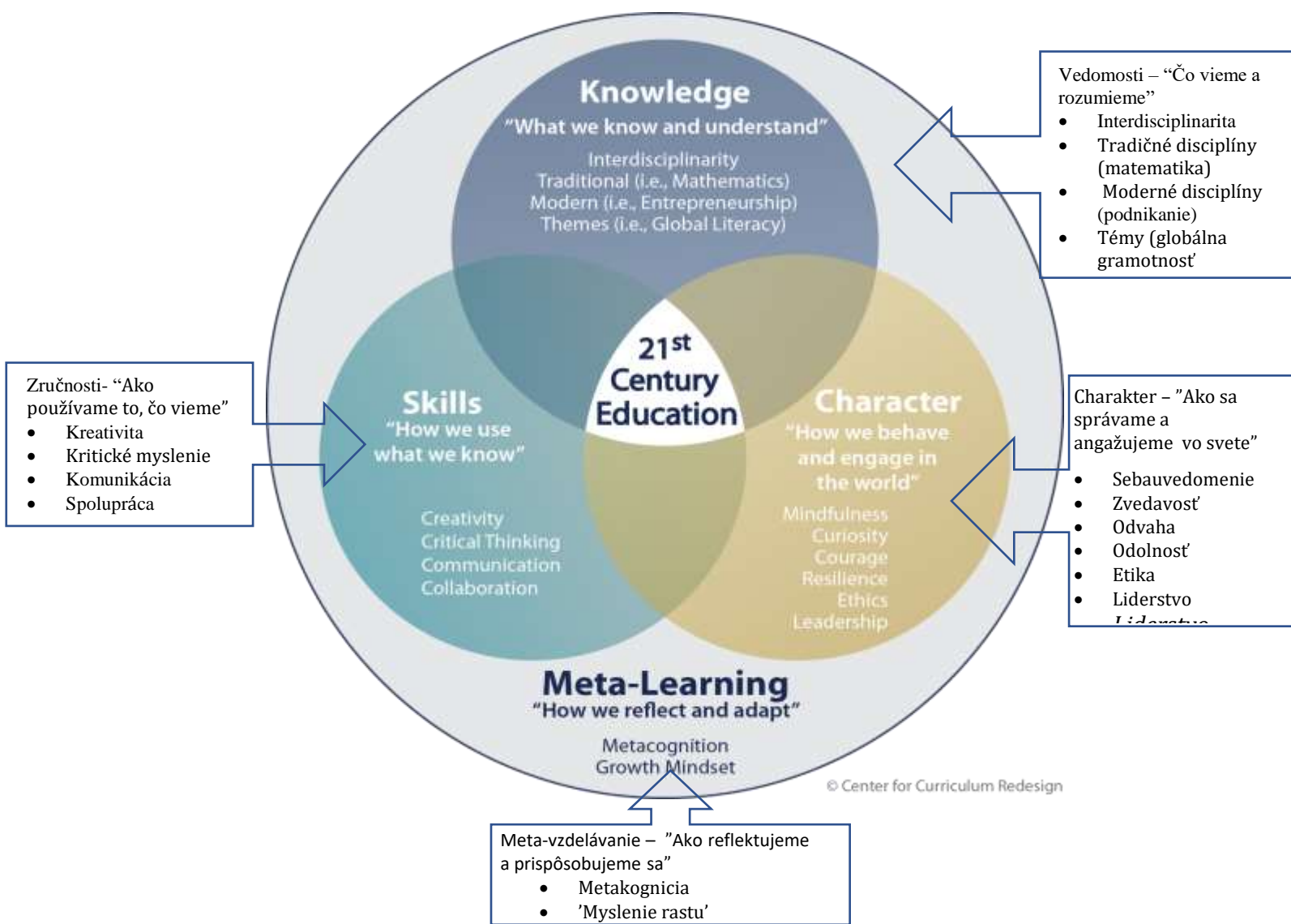
www.curriculumredesign.org

© Charles Fadel / Center for Curriculum Redesign – 2015 All Rights Reserved

Translated by Michaela Horvathova

V 21. storočí ľudstvo čelí vážnym výzvam v spoločnosti (klimatické zmeny, finančná nestabilita), hospodárstve (globalizácia, inovácia) a na osobnej úrovni (zamestnateľnosť, šťastie). Exponenciálny rast technológie prispieva k narastajúcim problémom prostredníctvom automatizácie a offshoringu, ktoré spôsobujú rozne disrupcie v spoločnosti. Vzdelávanie zaostáva za technologickým pokrokom¹, ako tomu bolo počas priemyselnej revolúcie.

Posledné významné zmeny v učebných osnovách² sa uskutočnili koncom roka 1800 ako odpoveď na náhly rast potrieb spoločenského a ľudského kapitálu. Keďže svet 21. storočia má malú podobnosť s minulosťou, vzdelávacie osnovy potrebujú rozsiahle prepracovanie, ktoré zdôrazňuje hĺbku a všestrannosť. Učebné plány na celom svete boli často, samozrejme, niekedy vo veľkej miere vylepšené, ale nikdy neboli hlboko prepracované pre všetky dimenzie vzdelávania: vedomosti, zručnosti, charakter a meta-vzdelávanie. Prispôbenie sa potrebám 21. storočia znamená prehodnotenie každej dimenzie a jej vzájomného pôsobenia.

¹ Goldin, C. & Katz, L. (2009). The race between education and technology. Harvard University Press

² Also known as "standards", "programmes" etc. depending on the country.

❖ **Vedomosti** — Čo vieme a rozumieme

Znalosť je najrozšírenejšia dimenzia tradičného pohľadu na učebné osnovy a obsah. Napriek tomu, že kolektívne vedomosti sa zvyšujú, učebné osnovy zaostávajú. Súčasnú učebnú osnovu často nie sú relevantné ani pre študentov (odzrkadľujúce sa v ich nedostatku motivácie) ani pre sociálne a ekonomické potreby. Existuje teda hlboká potreba prehodnotiť význam a uplatniteľnosť toho, čo sa učí, a zároveň dosiahnuť lepšiu rovnováhu medzi teoretickou a praktickou časťou osnov.

Tradičné disciplíny (matematika, veda, jazyky - domáce a zahraničné, sociálne štúdiá, umenie atď.) Sú samozrejme nevyhnutné. Musia sa robiť ťažké rozhodnutia o tom, čo sa dá zredukovať, aby sa umožnil priestor pre vhodnejšie zamerané oblasti (napríklad v matematike, viac štatistik a pravdepodobnosti a menej trigonometrie) vrátane potrebnej hĺbky, ktorá bude kultivovať ďalšie tri dimenzie (zručnosti, charakter, Meta-Learning). Moderné disciplíny (ako sú technológia a inžinierstvo, médiá, podnikanie a podnikanie, osobné financie, wellness, sociálne systémy atď.) Reagujú na súčasné a budúce požiadavky a musia byť umiestnené ako bežná súčasť učebných osnov, a nie ako vedľajšie alebo voliteľné činnosti.

Interdisciplinarita je silný záväzný mechanizmus v rámci a medzi tradičnými a modernými disciplínami a praktiky, ktoré vyžaduje, majú potenciál ovplyvniť dimenzie zručností, charakteru a meta-vzdelávania, ako aj dopomôcť transferu vedomostí. Interdisciplinárne prístupy k vedomostiam pomôžu študentom vytvoriť prepojenia medzi konceptmi a uľahčiť hlbšie učenie.

Témy súčasného významu by mali byť prepojené v rámci vedomostných disciplín, modernej i tradičnej. Medzi ne patrí globálna gramotnosť, environmentálna gramotnosť, finančná gramotnosť, informačná gramotnosť, digitálna gramotnosť, myslenie systémovo myslenie a dizajnové myslenie.

Aby sa tieto náročné redizajnové rozhodnutia mohli urobiť, každá disciplína bude musieť zvážiť tieto tri oblasti uvedené nižšie: (pomocou matematiky ako príkladu)

- (1) Koncepty (napríklad rýchlosť zmeny) a Meta-koncepty (napríklad dôkazy), ktoré sú často prenesiteľné na iné disciplíny,
- (2) Procesy (napríklad matematicky formulovať otázku), Metódy (napr. Pomerné odôvodnenie), & Nástroje (napr. Tabuľky násobenia)
- (3) Vedomosti (napríklad diskretná matematika), subjekty (napríklad herná teória) a témy (napríklad Dilema väzňov).

Každá disciplína ma tri hodnotové dimenzie:

- **Praktická** - To, čo študenti budú potrebovať vo svojom každodennom živote a pre mnohé z plánovaných pracovných miest budúcnosti; tento aspekt by sa mal zdôrazniť prostredníctvom koncepcií atď., ktoré sú uvedené vyššie.
- **Kognitívna** - štúdium každej disciplíny môže zvýšiť zručnosti, charakter a meta-vzdelávanie, "ak je to vykonané správne". Často je tento predpoklad hnacou silou v

učebných osnovách zameraných na disciplíny (ako napríklad myšlienka, že matematika zvyšuje kritické myslenie). Tento základný učebný model musí byť empiricky preskúmaný pre rôzne disciplíny a kompetencie a vzdelávacie programy musia byť zodpovedajúcim spôsobom zosúladené.

- **Emocionálna** - disciplína má prirodzenú krásu a silu, aby pomohla pochopiť svet. To by sa malo zdôrazniť ako dosiahnutie ľudského druhu a môže slúžiť ako zdroj motivácie pre študentov. Je potrebné dbať na to, aby sa zabránilo myšlienke, že krása disciplíny môže byť vyučená až po pokrytí praktických a kognitívnych aspektov, pretože všetky tri aspekty by sa mali naučiť súčasne počas celej školskej dochádzky.

❖ **Zručnosti**³ — *Ako používame to, čo vieme*

Odborné zručnosti (ako sú "4 C" tvorivosti, kritické myslenie, komunikácia, spolupráca, tiež známe ako "zručnosti 21. storočia"⁴) sú nevyhnutné pre hlboké učenie vedomostí, ako aj pre demonštráciu pochopenia prostredníctvom výkonu⁵. Napriek tomu sú učebné osnovy už preťažené obsahom, a tým pádom je pre študentov ťažšie získať (a učiteľov naučiť) zručnosti. Navyše chýba podpora pre pedagógov pri kombinovaní vedomostí a zručností v robustnej pedagogike a hlbších vzdelávacích skúsenostiach. Existuje však rozumný celosvetový konsenzus o tom, čo sú zručnosti na najširšej úrovni⁶, a ako rôzne pedagogiky (ako napríklad projekty) môžu prispieť k ich nadobudnutiu.

❖ **Charakter** - *Ako sa správame a angažujeme vo svete*

Na celom svete sa čoraz viac zdôrazňuje potreba rozvoja kvality nad rámec znalostí a zručností. Existujú tri všeobecne citované, široké účely charakterného vzdelávania - môžu:

- Budovať základ pre celoživotné vzdelávanie
- Podporovať úspešné vzťahy doma, v komunite a na pracovisku
- Rozvíjať osobné hodnoty a cti pre udržateľnú účasť v globalizovanom svete.

Táto dimenzia má veľmi odlišnú nomenklatúru v rôznych sférach, čo spôsobuje, že konsenzus je náročný. Rozmer charakteru zahŕňajú nasledovné pojmy: postoje, správanie, presvedčenie, dispozície, myslenie, osobnosť, temperament, hodnoty, sociálne a emocionálne zručnosti a nekognitívne zručnosti. Charakter, aj keď niekedy obvinený z koncepcií, ktoré nie sú vzdelávacie, je napriek tomu stručným a inkluzívnym pojmom, ktorý je rozpoznateľný všetkými kultúrami.

CCR syntetizovalo viac ako 32 rámcov, výskumov a spätných väzieb⁷ z celého sveta, aby získalo základných šesť charakterových vlastností, z ktorých každá zahŕňa širokú škálu súvisiacich pojmov. Tieto vlastnosti sú: Úprimnosť; Zvedavosť; Odvaha; Reziliencia; Etika;

---

³ There is no word that works equally well in all languages to convey the meaning of "Skills", which ends up being the best compromise. It could be "competencies", "savoir-faire", "proficiencies", etc

⁴ Trilling, B. & Fadel, C. (2009). 21st Century Skills. Wiley — www.21stcenturyskillsbook.com

⁵ The Conference Board's "Are they really ready to work?"; AMA "Critical skills survey"; PIAAC program (OECD); etc.

⁶ www.oecd.org/site/piaac/mainelementssofthesurveyofadultskills.htm

⁷ Including more than 500 teachers

a Líderstvo, v ktorom môžu byť použité všetky ostatné vlastnosti a pojmy. Vyučovanie týchto vlastností sa môže vyskytovať aj v mimoškolských zariadeniach, ako sú športy, skauting, dobrodružné výlety atď.

Charakterové vlastnosti	Súvisiace vlastnosti a pojmy
Sebauvedomenie	Múdrosť, Sebaaktualizácia, Sebakontrola, Pozorovanie, Reflexia, Vedomie, Súcit, Vďačnosť, Empatia, Starostlivosť, Rast, Vízia, Vhľad, Rovnosť, Šťastie, Jednota, Prijatie, Krása, Citlivosť, Trpezlivosť, Pokoj, Rovnováha, Duchovnosť, Existenciálnosť, Spoločenské povedomie, Medzikultúrne povedomie, Prívetivosť, Súcit, Uvažovanie, Estetika.
Zvedavosť	Otvorenosť, Prieskum, Vášeň, Vlastný smer, Motivácia, Iniciatíva, Inovácia, Nadšenie, Uznávanie, Spontánnosť, Činnosť, Predstavivosť, Akcia, Inra.
Odvaha	Statočnosť, Odhodlanie, Pevnosť, Dôvera, Riskovanie, Vytrvalosť, Odvážnosť, Sertivita, Dobrodružstvo, Nekonvenčnosť, Kôra, Optimizmus, Inšpirácia, Energia, Horlivosť, Veselosť, Humor, ...
Odolnosť	Vytrvalosť, Trsnosť, Odvážnosť, Vynaliezavosť, Oddanosť, Sebadisciplína, Úsilie, Úsilovnosť, Odhodlanie, Sebakontrola, Sebaúcta, Dôvera, Stabilita, Adaptabilita, Riešenie nejednoznačnosti, Pružnosť.
Etika	Láskavosť, Spravidlivosť, Súcit, Láskavosť, Altruizmus, Inkluzivnosť, Tolerancia, Prijatie, Pojálnosť, Čestnosť, Pravdivosť, Maská, Starostlivosť, Užitočnosť, Veľkorysosť, Maská, Oddanosť, Príslušnosť, Občianska vieria, Občianstvo, ...
Líderstvo	Zodpovednosť, Odhodlanie, Spolahlivosť, Svedomitosť, Nezištnosť, Pokora, Skromnosť, Sebareflexia, Inšpirácia, Organizácia, Delegácia, Mentorstvo, Závazok, Održiavanie, Úševnosť, Dosiahnutie, Rdnstvo, Charizma, Orientácia na cieľ, Zameranie, Orientácia na výsledky, Presnosť, Výkon, Efektívnosť, Rokovanie, Konzistencia, Socializácia, Sociálna Inteligencia, Ozmanitosť.

❖ **Meta-vzdelávanie** - ako reflektujeme a prispôsobujeme sa

Štvrtý a posledný rozmer rámca CCR je ten, ktorý prekrýva ostatné tri. Meta-Learning sa týka procesov súvisiacich s reflektovaním o vlastnom štýle učenia sa a potrebnom sa prispôbovaní. Zahŕňa metacognition (predpovedanie, monitorovanie a hodnotenie vlastného učenia), ako aj internalizáciu 'myslenia rastu' (growth mindset) o vlastných schopnostiach človeka.

Meta-učenie je nevyhnutné pre vytváranie návykov celoživotného vzdelávania a učenie sa ďalších troch dimenzií a zabezpečenie prenosu učenia ponad ich pôvodný kontext. Najúspešnejší študenti sa už veľmi často zapájajú do produktívneho virtuálneho cyklu meta-vzdelávania a explicitne povzbudenie tejto dimenzie môže pomôcť všetkým študentom vo všetkých oblastiach učenia, počas ich života a počas ich kariéry. Vo svete, ktorý si vyžaduje stálu a čoraz rýchlejšiu adaptáciu, je rozhodujúce túto dimenziu vyzdvihnúť.

